

Oponentský posudek diplomové práce

Matůš Hrehora: Historicko-sociologické aspekty projektů pražské rychlodráhy ze sůtaže Elektrických podniků z roku 1931. Fakulta humanitních studií UK, Praha 2015, 87 str. + Přílohy.

Předložená diplomová práce Matůše Hrehory představuje zdařilý pokus komplexně pojednat o problematice řešení pražské dopravy na přelomu dvacátých a třicátých let 20. století. Hned v úvodu je třeba podtrhnout tu skutečnost, že práce vychází z podrobného studia dokumentů uložených v archivu Dopravních podniků hlavního města Prahy, kde měl Matůš Hrehora volné pole působnosti. Podotýkám, že diplomant přece jen měl prozradit nějaké podrobnosti k tomuto archivu. Uvést kvantifikaci (kolik nebo jaké množství materiálu), popřípadě podstoupit jistou kritiku pramenů, jak jsou historikové zvyklí. Nepopírám, že předložená práce je velmi přínosná a prezentuje nové poznatky.

Autor textu hlavně provedl jakousi „vnitřní“ komparaci jednotlivých projektů přihlášených do soutěže z roku 1931. Ostatně to také pokládá za cíl svého pojednání. Přitom si nápaditě stanovil pět výzkumných otázek, které se pokusil v průběhu psaní práce nápaditě objasnit. Ke svému tématu přistupoval s potřebnou reflexí, uvědomil si rovněž širší sociální, respektive urbanizační kontext.

Domnívám se, že v Hrehorově práci mohla zaznít i další problematika, která by zjedнала ještě větší odstup od zkoumaného materiálu. Zároveň by doplnila vlastní celkovou interpretaci zvoleného tématu. V první řadě mám na mysli ideové zdroje projektů: kde se jejich původci inspirovali. Nejspíše to bylo na Západě, kde metro (podzemní doprava) v různých dopravních kombinacích bylo uskutečněno již dříve (například Londýn – 1863 nebo New York 1904). Dále autor mohl více zdůraznit, co bylo převzato z minulých návrhů do projektu pražského metra uvedeného do provozu roku 1974. Jak říkají latiníci, je to uvedeno dosti *passim*.

Po nahlédnutí do bibliografie oponované práce na prvním místě zaujme kniha Marka Augého *In the Metro* (Minneapolis: Univ. of Minnesota Press 2002). Avšak k této závažné teoretické publikaci se v diplomové práci vůbec nepřihlíží, přitom její autor jako významný sociální antropolog a sociolog konkrétně charakterizuje problematiku studia ne-míst (non-places). Speciálně o ní pak pojednává v metodologickém pojednání *Non-Places. Introduction to an Anthropology of Supermodernity* (London – New York 1995). Jinak řečeno – lze taktéž hovořit o prostorové habitualitě.

Tzv. prostorovou habitualitou se také zabýval badatel v oblasti historických sociálních věd Michel de Certeau, jenž náleží rovněž k teoretikům každodennosti hlavně se svou prací *L'invention du quotidien*. Tome 1: *Arts de faire*. Zde se mimo jiné nachází výstižná kapitola o chůzi ve městě (Marches dans la ville). Jde rovněž o „praktikování“ prostoru včetně „mapování“, vytváření itineráře, projektování apod. Právě v případě projektování pražské dopravy lze i takto uvažovat. Ale to je v podstatě jedna eventualita přístupu k této problematice.

Na základě inspirace shora zmíněnými i jinými publikacemi lze dodat, že diplomová práce by mohla být dále exponována ve smyslu studia modernizace či modernity, popřípadě historicko-sociologického studia mobility nebo materiální kultury. Zároveň lze říci, že v předloženém textu se pojednává, jak se v těchto projektech vytvářely možné světy. Tyto poznámky oponenta mají povahu spíše připomínek než výtek. Nemají zásadní vliv na hodnocení Hrehorova badatelského výkonu.

Celkově lze konstatovat, že Matúš Hrehora ve své diplomové práci osvědčil schopnost získat relevantní údaje ke zvolené problematice důkladným archivním studiem. Prokázal, že je schopen na přijatelné úrovni teoreticky pracovat v příslušné oblasti studia a že umí získané poznatky interpretovat. Předložená práce je přijatelně provedena jak po stránce metodologické a teoretické, tak i praktické. Stylisticky je text velmi dobře zvládnut; je přehledný a čtivý. Je z něho patrné zaujetí pro zvolený předmět studia.

Závěr: Protože Matúš Hrehora podal optimální badatelský výkon, práci lze přijmout jako vhodný podklad pro obhajobu. Práce vyhovuje náročným kritériím, přikláním se k hodnocení známkou v e l m i d o b ř e .

V Praze dne 27.8. 2015

Doc. PhDr. Bohuslav Šalanda, CSc.